Ч. 301 (14.198). Львів, неділя 10. листопада 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504·060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Запит до Міністерства Освіти.

Дістаємо таке письмо з Лемківщини:

Отсим звертаємося ми, підписані громадяни села Морохів, гміни Щавне, пов. Сянік, з прилюдним запитом до Міністерства Освіти, в чім інтерес лежить, щоб, не зважаючи на внесену нами просьбу до Міністерства Освіти і двох прошень, внесених до Шкільного Інспекторату в Сяноці, усунути „Лемківський Буквар“ з нашої школи, — дальше вчили наших дітей у школі замість матірної української (руської) мови якогось діялекту, котрого ані ми ані наші діти не розуміємо, ані ним не говорять?

Морохів, дня 5. XI. 1935. р.

Іван Островський, Платонь Іван, Кохановський Йосиф та інші.

30-ліття „Достави“.

Основана в р. 1905 торговельно-промислова кооператива „Достава“ святкує в цьому році своє 30-ліття. Саме тепер — у часі тихого ювилею — дала вона доказ свого зросту, бо набула на власність двоповерхову камяницю у Львові, в Ринку ч. 44. „Достава“ — як відомо — займається торговлею і виробництвом церковних річей та кімнатних прикрас, як також гафтуванням. Ця ділянка, яка передтим, поки почала свою діяльність „Достава“, була в руках сусідів або наших доморослих „русских“.

Н.

Італійці закріплюються у Східній Африці.

Переможна акція італійської армії.

ГОРАГАІ В ІТАЛІЙСЬКИХ РУКАХ.

ПАРИЖ, 9. 11. ПАТ. З Риму повідомляють, що італійські війська зайняли Горагаі в Сомалі. Те, що італійці здобули цю важну точку, після попереднього здобуття Шіллаве, відкриває італійцям шлях на Гаррар.

ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА В МАКАЛЄ.

РИМ, 9. 11. ПАТ. Вся преса з ентузіязмом пише про здобуття Макале. Те, що італійці здобули Макале має для італійців, як і здобуття Адуї, велике історичне значіння.

Авас повідомляє з Риму, що італійці побачили в Макале жалюгідну картину. Всі абісинські війська та велика частина населення покинули місто. Перед евкуацією абісинці підпалили багато домів і сплюндрували місто. Знищили гробницю короля Івана, церкву Енда Маріям і палату раса Ґуґси. Коли італійці ввійшли до міста, вивішено на твердині і палаті раса Ґуґси італійський прапор. Шляхта і духовенство склали чолобитню.

НАЙХОРОБРІШИЙ АБІСИНСЬКИЙ ВОЖД ЗГИНУВ.

ЛЬОНДОН, 9. 11. ПАТ. Райтер повідомляє, що в часі бомбардування італійськими літаками міста Даґґабур у провінції Оґаден згинув один з найвизначніших абісинських командантів Геразматег Афеверк, командант військ у Даґґабур і кол. командант твердині, Горагаі, що її італійські війська вчора здобули.

На Даґґабур італійці скинули 1000 бомб, що вбили багато людей та зробили велике спустошення.

Твердиня Горагаі є незвичайно важною стратегічною точкою, що контролює всі караванні шляхи у всіх напрямах.

Абісинські сили, що боронили Горагаі обчислювали на кілька тисяч; більше подробиць нема.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ НА АФРИКАНСЬКИХ ФРОНТАХ 8. Ц. М.

ПАТ так зіставляє положення на абісинських фронтах у другій половині дня 8 ц. м.: Вчора італійці наступали на всіх фронтах. Здобувши Макале, Дольо й Азбі італійці не спочивали на лаврах, але продовжували марш на південь. Їх передні сторожі звели кілька сутичок з малими групами абісинців, що відступали і взяли небагато полонених. Італійські стійки віддалені тепер яких 30 км. на південь від Макале. Ось так італійці від початку війни зайняли простір 160 км. у глибину Абісинії. На північ від Амба Аляґі не запримічено ніяких більших абісинських частин. Праве італійське крило машерує вперед у провінції Амґаро в напрямі озера Тана.

На південнім фронті також відновили наступ при помочі танків і панцирних авт.

Всі інформаційні джерела подають, що після упадку Горагаі абісинці відступають на Даґґабур, віддалене 200 км. на північ. Італійські джерела передбачують, що абісинські війська зачнуть опиратися щойно на лінії Гондар—Дебра Табор—Сокота, Амба Аляґі і Корам. Відділи міністра війни Мулюгетта стягаються на правім крилі, щоб змінити війська князя Асфауссена. Рас Касса боронитиме Дебра Табор, Гондару боронитиме дзедзак Уондеуссена. Сини раса Касси Аварра й Асфау будуть боронити Сокоти. В районі Тембієн зосередили більш як 20.000 войовників раса Сеюма.

Згідно з вістками з абісинських джерел рас Деста скоро посувається на фронті Оґадену біля кордону Кенія та минув уже Дольо. Його армія має мабуть 200.000 людей. Якщо вістка про марш раса Дести потвердиться, це означуватиме, що абісинці наміряють виступити проти італійців на самому півдні, де італійські війська йдуть у напрямі лінії Герлюгубі—Сасабанег—Даґґабур. До головного опору абісинців прийде під Даґґабур, де є тепер рас Насібу і турецький військовий дорадник Вегіб Паша, що особисто кермує будовою окопів і ровів, щоб здержати італійські танки. Рас Насібу домагається, щоб йому негайно прислали підмогу з Джіджиґі. Теренові умовини в Оґадені далі важкі, бо дороги після останніх дощів розмокли.

АДДІС-АБЕБА, 9. 11. ПАТ. Абісинський уряд ані не потверджує ані не заперечує вістки, що італійці здобули Макале. Заявляє, що не має ніяких вісток з фронту. Вчора не оголосили ніякого комунікату.

ІТАЛІЙЦІ МАЮТЬ ЗАПЕВНЕНЕ ВОЛОДІННЯ НАД ТІҐРЕ І ВІДКРИТИЙ ШЛЯХ НА ГАРРАР.

ПАРИЖ, 9. 11. ПАТ. Спеціяльний кореспондент агенції Аваса повідомляє з терену воєнних ділань, що здобуття Горагаі має бодай чи не таке саме значіння, як те, що здобули Макале. Бо коли здобуття Макале запевнює володіння над провінцією Тіґре, то Горагаі відчиняє ворота до цілої провінції Гаррару. Це місто лежить на ріці Фафан, яка веде безпосередньо до Гаррару. Воно положене в точці схрещування шляхів, що ведуть до Гаррару, Ґерлюгубі і Ґурр і є важливим караванним осередком. Горагаі окупували тубильчі відділи під командою полк. Малеттія, одного з найвизначніших італійських кольоніяльних старшин. Полк. Малетті брав участь у всій лібійській кампанії, причинився до злущення повстання сенусситів і брав чинну участь у здобутті місцевости Куфра.

РОЛЯ німецької меншини в Чехословаччині.

Прага, листопад 1935.

Наші читачі певне пригадують собі, як то ми свого часу, зараз після парляментарних виборів у Чехословаччині та опісля й у низці статтей „Німці у Чехословаччині“, писали, що націоналістичний активізм т. зв. судето-німецької партії Конрада Генляйна, яка просто розторощила всі інші політичні партії чехословацьких німців і своєю тотальністю обхопила величезну більшість німецької меншини в ЧСР, стане зчасом одною із найважніших проблем внутрішньо-політичного життя Чехословаччини. І так воно на ділі сталося, а вага цієї проблеми зростає ще й через те, що дотеперішня діяльність тієї партії вказує на деякі признаки ідеольогічного і формально-тактичного звязку з націоналістичним табором гітлерівської Німеччини. Неприємну атмосферу витворило й те, що багато членів шпіонської орґанізації, яку у цих днях викрили в ЧСР та яка діяла у користь Німеччини, було (так бодай читаємо у пресі) членами судето-німецької партії.

Чехословацька політична опінія вже з самого початку істнування судето-німецької партії ставилася і нині ще ставиться до неї з недовірям, дарма, що провідники тієї партії **не пропустили досі ні одної нагоди, щоб не підкреслити своєї льояльности до чехословацької держави** та щоб не заявити себе **державнотворчим елементом**. Пречистимназверхнім виявом цього недовіря є факт, що до т. зв. коаліції, яка творить чехословацьку парляментарну більшість і на яку спирається чехословацький уряд, втягнено від німців не найсильнішу судето-німецьку партію, але рештки тих німецьких партій, що їх якраз розбила судето-німецька партія. Причини цього недовіря треба шукати в неясності самої політичної програми судето-німецької партії і то в самих основних її принципах, де елементи державнотворчої льояльности супроти Чехословаччини перемішуються з елементами пробоєвого пангерманізму сучасної гітлерівської Німеччини. І саме ця неясність основ політичної програми найбільшої німецької партії у ЧСР знову затемнює досі вже досить прояснене, співжиття і взаємовідносини між обома народами і скомплікобує т. зв. меншиневе питання взагалі. У тій площині питання судето-німецької партії в ЧСР має своє значіння і для нас.

Загальне недовіря чехословацької політичної опінії до судето-німецької партії нині таке велике, що її вважають навіть опірною точкою гітлерівської Німеччини в її політичних плянах „дрангу“ на полудне в напрямку Австрії і Балкану. Це запідозріння судето-німецької партії у такій ролі пробоєвого авангарду сучасної Німеч-

чини має своє коріння в тій активності, яку судето-німецька партія проявляє в останньому часі між німцями на Словаччині і на **Підкарпатській Русі**. Генляйн висилає туди своїх довірених людей, яких завданням є переконати тамошніх німців про конечність, щоб усі чехословацькі німці обєднались в одному фронті та тісно співпрацювали з судето-німецькою партією. Найновіші часописні вістки з Підкарпатської Руси про те, що т. зв. карпато-німецька партія вибрала своїм головою якраз Генляйна, вказувалоб на те, що ця акція його висланників увінчалася повним успіхом. Крім цього ці висланники мали дістати ще завдання навязати через закарпатських німців тісні звязки з німецькою меншиною в Румунії. Цю останню акцію генляйнівських висланників звязує чехословацька політична опінія зі зростом гітлерівської пропаганди від якогось часу між німецькою меншиною в Румунії, особливо у Семигороді і на Банаті. Чехословацька преса вже давніше звертала увагу на цю пропаганду і вважала її підготовою до витворення одної із сильних баз (німців у Румунії є ок. 400.000) гітлерівської Німеччини для її впливів у південно-східній Европі. Судето-німецька партія і закарпатські німці, обєднані чи то у ній, чи то коло неї, мають бути тим мостом, по якім ця пробоєва пропаганда має найти собі легкий шлях на Балкан.

Ще на один момент мусимо звернути увагу, коли йде мова про судето-німецьку партію, яка, як тотальна партія, своїм націоналістичним активізмом і неясністю своєї політичної програми мусить мати вирішний вплив на дальший розвиток питання німецької меншини в Чехословаччині і на дальший уклад співжиття обох народів. Треба підкреслити факт, що дотеперішня акція і тактика судето-німецької партії викликує деякі недовіря навіть між самими націоналістично настроєними німцями в ЧСР. Для прикладу наведемо тут знаменний голос одного із колишніх провідників розвязаної в ЧСР нім. націонал-соціялістичної партії, бувшого сенатора Франца Ессера. У своїй статті в „Дойче Ляндпост“ Ессер закидає судето-німецькій партії ту саму „всенімецькість“, яка була підставою політики австрійських німців, що довели австро-угорську монархію до розвалу. На думку Ессера суть німецької політики у сукцесійних державах має лежати не у змаганнях до територіяльної злуки з Німеччиною, але у виконуванні ролі посередника між Німеччиною та малими державами Середущої Европи. Мовна і культурна спільнота закордонних німців з німцями в Німеччини мусить бути відполітикована. Роля німців у сукцесійних державах є німецька, а не великонімецька чи державно-німецька, вона є чисто культурна, а не політична. Тому то закордонні німці мусять перестати думати лише про одну велику всенімецьку державу, а мусять більшу увагу звернути на дійсне реальне становище до держав, в яких живуть як національна меншина.

Такі завваги Ессера майже в цілості покриваються з думками през. Масарика, які він висловив уже після світової війни на тему завдань і позицій німців у новій Европі. През. Масарик сказав тоді між іншим таке: Німці це найбільший народ в Европі і тому мусять мати почуття відповідальности не лише за себе, але і за інших. Коли німці ясно будуть здавати собі справу з цієї своєї ролі, тоді вони, як народ, який має найбільше і найбільші меншини, можуть стати провідниками інших народів в Европі. Воно може здійснитися лише тоді, коли німці покинуть свої всенімецькі ідеї.

Для нас, українців, процес обєднання всіх німців надзвичайно цікавий: можемо вчитися на його додатніх і відємних проявах. Покищо можемо на німцях взоруватися, як вони зіспоюють культурно й емоціонально всіх своїх земляків у цілому світі.

М-н.

За свободу праці і чесне змагання.

Промова сенатора Павликовського підчас дебати над повновластями в сенаті.

1. УКРАЇНСЬКА ПАРЛЯМЕНТАРНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ У ТЕПЕРІШНЬОМУ ІІ СКЛАДІ.

5. листопада, підчас дебати над повновластями в Сенаті сенатор Юліян Павликовський виголосив таку промову:

„Висока Палато! Вступаючи в пороги Парляменту в його новій каденції українські посли й сенатори, вибрані з частини національної території, завдяки спеціяльним виборчим ординаціям до Сойму й Сенату, утворили разом із послами й сенаторами, покликаними Паном Президентом Річипосполитої одноцілу парляментарну організацію, яка обєднує у собі загал незалежного українського національного представництва. Ця організація, під назвою Української Парляментарної Репрезентації творить легальне національно-українське представництво в межах Річипосполитої.

„Користаючи зі своїх природних прав, Українська Парляментарна Репрезентація, в почутті своїх обовязків і відповідальности перед власним народом, приняла на себе важкий і відповідальний обовязок оборони повні прав українського народу, як збірної одиниці, що живе власним національним життям, що має власні амбітні цілі й змагання та спеціяльні завдання серед народів світа, що має — відповідно до цілей і змагань — власні конечности й потреби, яких здійснення мусить стояти в розбіжності з польською державною рацією.

„Супроти пропозиції уряду пана премієра Косцялковського щодо повновластей, Українська Парляментарна Репрезентація мала нагоду заняти засадниче становище в Соймі 29. жовтня. Вважаючи зайвим з уваги на характер Організації Української Парляментарної Репрезентації, представляти ще раз її становище в цій Високій Палаті і подрібно його зясовувати, всеж почуваюся до обовязку ствердити, що Українська Парляментарна Репрезентація, заступлена в цій Високій Палаті, прилучується до засадничого становища Української Парляментарної Репрезентації, яке вона заняла в посольській Палаті і з тим становищем солідаризується.

„У вступних заввагах до свого експозе, виголошеного в Соймі з нагоди обговорення проєкту закону про повновласти, обмеженого щодо обему й часу, пан премієр Косцялковський зазначив ласкаво, що уряд не є зовсім прихильником надзвичайних для себе управнень, а сягаючи по повновласти, робить це з конечности і виняткового господарського, суспільного та фінансового становища Держави. В тій заяві п. премієра є не лише заповідь, що роля парляменту майбутности не буде зведена до рівня, який не відповідає правам і обовязкам парляменту, правам, які виникають зі становища парляменту в устрою держави. Причиною жадання права до свобідних і скорих рішень уряду в деяких ділянках суспільного господарства, є нотоpійний факт хронічної дефіцитовости державних буджетів. Але буджетові дефіцити, що є рівночасно вислідом господарської депресії, є всеж і постійним джерелом і суспільних пертурбацій у державі

2. ПРИЧИНИ УПАДКУ ГОСПОДАРСТВА.

„У своїх промовах так п. премієр як і віцепремієр і міністер скарбу дуже виразно представили головні ознаки та причини упадку суспільного господарства в державі. Ці промови, коли йде про підставову галузь суспільного господарства, про рільництво, слід повязати органічно з промовою члена того самого кабінету п. міністра Юліюша Понятовського, який і в минулій парляментарній каденції дуже пластично і без завивання у папірець представив катастрофальне положення репрезентованої собою великої галузі суспільного господарства. Від радикальної зміни господарського положення села жде уряд санації суспільного господарства, як органічної цілости. І слушно, Українська Парляментарна Репрезентація, в головній мірі як оборонець справ рільництва, не з тісного егоїзму, який був би остаточно оправданий суспільною структурою українського народу, вже від ряду літ займала й сьогодні займає те раціональне становище. Потребу санації рільничих відносин почали розуміти вже й не рільничі верстви. Вправді з деяким ваганням, наріканням, бо й сьогодні чуємо промови представників мас, які не хотять розуміти дійсного органічного звязку між рільництвом та іншими галузями суспільного господарства. Чуємо також і нарікання промислових кол, одначе маю надію, що їх становище засадничо зміниться, коли представник Левіятана і в посольській Палаті змінив свої дотеперішні погляди в тій справі і поставився позитивно до потреб санації в рільництві. Стверджую, що добре, коли принаймні сьогодні є вже устійнений погляд, що розвиток рільництва, а передовсім привернення доходовости рільних варштатів є конечною умовою успішної боротьби в господарською і загальною крізою, але також і з конечністю направи фінансів держави.

„А в нашій праці серед і для українського народу від ряду літ визнаємо органічні програми, кермуючись засадою еволюції в організації господарських змін, розбуджуючи суспільну енергію у масах. Ту енергію впрягаємо до скоординованої праці в індивідуальних й усуспільнених варштатах, маючи на оці все і всюди загальне добро.

„Коли чую сьогодні з уст п. віцепремієра, що уряд має намір перевести господарську програму на засадах мутатіс мутандіс, подібних до наших засад, здаю собі, може краще, як хто інший, справу з труднощів, що виникатимуть із здійснення цієї програми зліквідування приростів і пережитків перестарілих господарських доктрин, із труднощів гармонійного у змісті й часі розвязування господарських і суспільних проблем.

3. ТРУДНОЩІ.

„Ці труднощі будуть тимбільші, що і розвязувана урядом проблема велика. Але коли візьмемо на увагу, що такий матеріяльний стан у поодиноких господарських галузях, що їх точить недуга крізи й наслідки похибок господарської політики й що гірше, гальмованих у свому суспільно-творчому змаганні зневірою сірої людини або перебіглою хитрістю проти суспільників, суспільного елементу, в руки яких хибна політика господарська вложила керму поважної частини народнього господарства в краю.

А всеж крайня пора, щоби рішальні господарські кола, а серед них і урядові кола — зрозуміли вкінці, що **не тільки світова крізa, не тільки каригідні занедбання у поборюванні від десятків літ бушуючої і постійно кріпшаючої внутрішньої рідної крізи в державі, зокрема аграрної крізи, яка лютує на українських землях,** але також **похибки уряду** в його політиці господарській і фінансовій, ще й **егоїзм чи егоцентризм поодиноких ділянок народнього господарства**, також політика етатизму, змінливість у підході до державної господарської політики, яка хиталася у розставі проконсументської аж до політики однобічно пропромислової — а ця остання **вродилася аж у „змовах лакімства лукавого“** — бож годі інакше схарактеризувати діяльність картелів, — **що це все незалежно від впливу загально світової крізи — у львиній частині спричинило поглиблення і загострення господарсько-суспільної крізи в краю.**

Прилучуємося до погляду п. віцепремієра Квятковського, що „сучасний стан господарської депресії не є історичною необхідністю“.

Хоча серед теперішнього становища „нема — як каже п. віцепремієр — змоги нагло і шс-

ливо завернути на протилежний бік коньюнктури“, то всетаки в руках громадянства, при співрідним зусиллю уряду, лежать поважні можливости відвороту з хибного шляху, який неминуче веде до катастрофи господарської і суспільної. Відворот цей мусить бути методичний, поступений, зі збереженням „єрархії цілей і засобів“.

(Продовження буде.)

Українська шкільна політика.

(Реферат, виголошений на Педагогічному Зїзді 3. листопада 1935. р.)

IV.

УТРАКВІЗМ І LEX GRABSKI.

На підставі інтервю куратора Льв. Ш. О. п. Гадомського у „Нових Часах“ наприкінці березня ц. р. не підлягає найменшому сумнівові, що цей закон не видержав проби життя навіть з погляду польських держ. інтересів. Саме на ньому виказалося, як не можна краще, те, що кожний закон, який буде побудований на тезі меншевартности української нації, викличе лише заколот і надразнення. Закон Грабського мусить бути і буде зновелізований. Однак, якщо в ньому буде збережений далі принцип утраквізму, то він викличе знову **якнайгостріший відпір українського громадянства.** Залишаю без дискусії річ прийняту педагогією цілого світу як аксіому, що утраквізм з педагогічних оглядів шкідливий. Підкреслюю лише, що він має в теперішньому своєму вигляді і переведенні на наших землях політичне, денаціоналізаційне вістря. Адже відомо, що утраквістична школа, це школа поправді **польська.** Не стрічав я статистики державного шкільництва, яка бралаб під увагу національні відносини наших земель і тому дозволю собі напровадити дані (може й у дечому неточні) на підставі шематизму львівської Епархії за 1936. рік. У 1465 місцевостях тієї Епархії є 1479 державних вселюдних шкіл. У тому з українською мовою навчання одноклясівок — 136, двоклясівок — 90, триклясівок — 31, чотириклясівок — 10, пятикл. — 5, шестикл. 0, семикл. — 2. Разом 274, себто 18.4 прц. Усіх вселюдних шкіл з польською мовою навчання маємо у тих місцевостях 498, себто 33.8 прц., а всіх утраквістичних — 707, себто 47.8 прц. З невеличкими змінами можна ці відсоткові відношення примінити і до двох других Епархій. А з цього виходить цікавий образ статистики державного вселюдного шкільництва з огляду на національні відносини. Далі дозволю собі представити статистику, зібрану мною приватним шляхом з одного повіту, а саме радехівського. Він має до 70 прц. українського населення, та його шкільництво представляється ось як: шкіл найвищого ступня є тут 7, всі вони польські й у всіх тих школах є управителі й учителі польської національности. Шкіл другого ступня є 6, з того 4 польські та 2 утраквістичні. Управителями тих двох утраквістичних шкіл є українці а в польських поляки. Шкіл найнижчого ступня, першого, є 51, з того 34 утраквістичних а 17 польських. Отже нема ані одної української. Всіх учителів у повіті є 142, з того 106 поляків та лише 36 гр.-кат., (не всі є українцями у тому сенсі, як ми це розуміємо). Врешті ще одна статистика, подана міністром В. Єнджеєвичем весною ц. р. у соймі: на просторі Галичини лише 0.6 польських дітей користає з української школи, 16.7 прц. з утраквістичної школи, та аж 82.4 прц. з чисто польської школи. Така є мова чисел. Вона каже, що ані скількість утраквістичних шкіл, ані їхній національний склад, учительський і учнівський, ані врешті мова навчання не оправдує офіціяльної тези, що на мішаній території одинокою розвязкою проблеми шкільної сітки — при теперішніх буджетових можливостях — є утраквістична школа. Навпаки. Ось тут виринає знову той основний тон нашіє, а саме: що **утраквізм є засобом денаціоналізаційної** (не державно-асиміляційної!) **політики.** Ось тут виринає знову той основний тон наших відносин, те сакраментальне — „або“, сформульоване Ол. Бохенським. Без вирішення справи, чи само істнування українців не є вже „зрадою стану“, не можна вирішити теж раціональної шкільної сітки на українській території. Утраквізм це лише палятив, який це рішення віддалює, і робить його чим далі, тим труднішим, бо викликує щораз гостріше подразнення. Якщож школа у Псій Вульці не буде для держави етапом до відірвання українських земель, то нічого не станеться, коли ця школа у тому загумінку буде з українською мовою навчання, хоч може матиме і 20 відсотків польської дітвори. А тоді проблема утраквізму зникне сама собою: він стане непотрібний.

До справ, які ще по сьогоднішній день ждуть на вирішення, та на яких вирішенні заважив національно-політичний момент, належать такі справи: шкільні програми навчання, головно української мови, історії і географії, та окреслення, які заведення, установи, тощо, мають співділати з державними установами і в рямцях державного законодавства щодо впливів на дошкільне і позашкільне виховання й освіту, на доповняючу освіту, на домашнє навчання, на позашкільні організації молоді. У всіх цих справах українські освітні і громадські чинники проявили живу ініціятиву, вислали безліч меморіялів, прохань і завваг, але досі — без успіху. Коли шукати причини того, то нею не є всі ці формальні резолюції і відповіди державних шкільних і адміністраційних чинників. Ця причина найістотніша, не була ніколи expressis verbis названа: нею є острах, що українська громадська праця розсадить — у своїх найдальших наслідках — польську державність. **Брак відповіди, чи українську національну ідею, у своїй незалежній формі, можна вложити в концепцію польської державної політики, є тією правдивою причиною, чому всі ці названі преважні справи так поволі рухаються, або взагалі не рухаються з мертвої точки.** Українська освітна практика надзвичайно багата досвідом у цій ділянці. Подам один приклад для ілюстрації сказаного, може менше відомий. Всі знаємо надзвичайну скруту, в якій опинилося державне вселюдне шкільництво. Понад міліон дітей поза школою — при 15.000 безробітних учителів та іноді 100 дітях у клясі! — це одна з найбільш маркантних сторінок цієї скрути, з браку фондів на будову лекційних кляс. За ініціятивою і великим натиском польських державних чинників створено громадську установу для підтримування шкільного будівництва. Українське громадянство стоїть осторонь цієї акції, якщо не брати під увагу примусових датків, збираних з українських дітей у формі значків на свідоцтва і шкільні підручники. Та проте українські громадські чинники проявили тут ініціятиву і запропонували співпрацю, при умові, що вибудовані українськими грішми школи будуть з українською мовою навчання. **Пропозицію відкинено.** Мотив: такого застереження робити не можна, держава мусить мати свобідну руку в устійненні учительського складу і мови навчання школи.

Тим із шановних присутніх, хто в цій ділянці працює, добре відоме почуття безрадности й образи, яке доводилося нераз мати при заходах, нпр. в справі відчинення діточого садку, чи за концесію на школу. Ці почування не повинні нам затемнювати розуму, чи ослаблювати енергії. Наш одностайний намір — треба сподіватися — таки увінчається успіхом: **українська** громадська освітня праця мусить добитися **права громадянства**, рівного анальогічній праці польських громадських чинників!

Залишилось ще обговорити ті ділянки української шкільної політики, в яких можемо проявити більше ініціятиви, себто в яких наша ініціятива не є ще вповні зреґляментована державними приписами. На чоло цих питань висунена у нас **проблема молоді.** Вона надто відома, не буду пригадувати її болючих перипетій. Думаю, що досвід недавнього минулого і тих потрясень, які проходила наша шкільна молодь в останніх 5—6 роках, видвигає один засадничий наказ, який мусимо, під загрозою цілої нашої національної будуччини, виконати: **шкільної молоді не вільно втягати в практично-політичну діяльність і тим більше не вільно втягати її в революційний, нелегальний рух.** Молодь — це святая-святих нації, це власність цілого народу і її не вільно пускати на бистрі води впливу невідповідальних чинників. **Тут не може бути дискусії. Одностайна опінія цілого зорганізованого громадянства мусить огородити молодь неперехідним муром від посторонніх впливів.**

Та проте елементи виховання української молоді повинні бути доповнені. Тут про них не буду говорити, вони були темою інших рефератів. Згадаю тільки, що українське громадянство проявило замало ініціятиви, щоби заопікуватися соціяльною сторінкою студіюючої молоді. Проблема **безробітної інтеліґенції** у нас незвичайно гостра і — нерозвязана. Вважаю, що громадянство повинно покликати спеціяльне тіло, зложене з представників установ, якого **найважнішим завданням була би опіка над безробітною молодю і допомога для неї при вишуканні праці чи створенні нових варстатів праці.**

В. Кузьмович.

(Докінч. буде.)

Наша Батьківщина в світлині.

Фотографічна вистава в Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка.

Бажання пізнати всесторонньо рідний край при помочі світлини — це один з найновіших та найцінніших напрямів сучасної фотографії. Фотографування Батьківщини поширилось уже сильно за кордоном, зокрема в Німеччині; воно найшло теж сильний відгомін серед нашого громадянства, чого найкращим доказом є цьогорічна краєзнавча виставка, влаштована спільно **Українським Фотографічним Товариством**, та **„Туристично-краєзнавчим Товариством „Плай“.**

Залежно від ділянки, якою світливець цікавиться розрізнюємо в краєзнавчій фотографії різні відділи. Одні з них наукові вимагають основного знання даної ділянки. Тут належать: передісторичні памятки, архітектура, геольоґія тощо. Інші вимагають від світливця естетичного смаку, часто теж мистецько-фотографічного хисту. З цих причин аранжери цієї першої краєзнавчої вистави поділили її на три відділи: 1) Мистецький краєзнавчий, 2) Документарно краєзнавчий та 3) Відділ для новиків. Крім цього цікавий глядач найде у першій салі музею відділ краєзнавчої літератури за час від 1900—1935 р. Першу та частинно четверту салю виповнюють світлини краєзнавчо-документарного характеру.

Велика скількість світливців, як і експонатів не дозволяє познайомити читачів з усіми авторами. Скількістю і якістю образів звертає на себе увагу глядача у першу чергу **Ю. Дорош**, що виставив з 90 світлин, переважно з Гуцульщини. Перед нашими очима пересуваються гуцульські типи, їх ноша та обряди. Тут находимо теж немало зразків гуцульського мистецтва в ділянки архітектури та різьбарства. **Д. М. Драган** виставив світлини деревяних церков та дзвіниць. На увагу заслугує тут церква в Сасові (ч. 222). **Ярослав Савка** дав у документарновій краєзнавчім відділі кільканадцять світлин, з яких слід підчеркнути ч. 322 та ч. 325; зокрема ця остання картина, що носить назву „Вишивані рукави“ є зразком „репортажу подій“, яких на жаль так мало зустрічаємо на цьогорічній виставі. **Д-р Річинський** виставив кільканадцять світлин із Волині. Вони всі крім високої документарної вартости вказують на те, що їх автор є першорядним світливцем. З його експонатів найцікавіша „Домовина воєводи Кисіля“ (ч. кат. 431). З численних авторів цього відділу слід звернути увагу на світлини **Я. Березн** (ч. 74). **Ф. Величка** (Скит Манявський ч. 90). **Я. Онуфрика** (Лотоки ч. 285 та „Млинівка“ ч. 286), **проф. М Г. Левицька** (Гуцульські діти ч. 260), **Гавдяк** („Ценомавські піски“ ч. 128).

Світлини документарно-краєзнавчого відділу виконані назагал бездоганно. Багато авторів

придержувалося стисло вимог, що їх ставляє документарна фотографія (гостре виконання знимки на високо лискучому папері).

Меншу документарну вартість представляють собою світлини, яких назва не зазначує точно околиці, а то й її цілком не відповідає. Та є це тільки унікати.

В мистецько-краєзнавчому відділі, що находиться у другій та третій кімнаті музею взяло участь 24-ох авторів. Є це переважно світливці з виробленими іменами у краю і за границею.

Глядач має тут дійсно рідку нагоду не тільки оглянути мистецькі твори української фотографіки, але теж запізнатися з питомим стилем та технікою поодиноких авторів. **О. Балицький** виставляє речі, що були вже на попередніх виставах. Найбільш вартісний образ це „На полонині". **Ю. Дорош** виставив 7 образів. Усі вони оригінальні тематикою (за виняткoм ч. 14 „Писанки"), виконані незвичайно дбайливо, представляють собою під мистецько-фо-

тографічним оглядом високу вартість. Тяжко теж рішитись який з них найгарніший: „Віз", „Вінниця", „Гуцулка", чи „Сім колосків" (дещо за темна в ефекті).

Гарно виконане жито **Л. Кравчука**. Не менш цікаві світлини виставили **брати Масляки**, знані вже з попередніх вистав. Найкращі картини це „З жидівського гетта" та „Хатки".

О. Мох виставив пять образів. Усі вони подібно як образи Ю. Дороша це зразки модерної мистецької фотографіки. „На львівському ринку" виконане в стилі „нової річевости", „Церква ОО. Студитів" та „На Левандівці" звертають на себе зокрема увагу глядача. Під оглядом технічним незвичайно ніжно виконаний „Св. Юр у снігу". Слід підчеркнути картини **І. Озаркевича** „На бориславському хмародері" (технічна студія), **К. Паньківського** „Вид на Татри". З картин **В. Проня** найбільш вартісною є світлина ч. 39а „От молодість", яку мабуть через помилку не поміщено в катальогу. Цікава під оглядом композиційним „Горішня церковця" **О. Радловського**.

Я. Савка, якого твори находимо на заграничних виставах та фахових журналах, дав пять образів, з яких найбільш вартісним під оглядом мистецьким є „Малі мистці" (клясич-

ний зразок „репортажу подій"). Варта оглянути світлини **О. Фіголя**, вокрема „Вуличку", речі **В. Тарнавського**, **Е. Храпливого** „Вербу". Добре заповідається **З. Юзичинський**.

Відділ для новиків, де взяло участь 23-ох авторів, представляється доволі гарно. Деякі картини виконані на відповідному папері та побільшені моглиб сміло зайняти місце в мистецько-краєзнавчому відділі. Вони виказують, що їх автори це не новики, а рутиновані світливці. З цікавіших картин — „Гуцульська дівчинка" та „Звора царинчанська".

Слід замітити, що багато світливців послугується у нас жовтими фільтрами та на жаль дуже часто непотрібно за сильним фільтром. Та це нічого. Гірше є, коли така світлина, на якій бованіють в неприродний спосіб приближені фільтром хмари, пишеться між мистецькими образами.

Стільки про саму виставу. Її значіння і з погляду наукового і з естетичного боку, дуже велике. Обширний, та гарно оформлений катальог, улекшує орієнтацію, та залишається для глядача тривким споминoм одної з найгарніших фотографічних вистав останніх років.

Наше громадянство повинно численною участю та закупом картин (ціни приступні!) причинитися до розвитку такої важної ділянки фотографії, як фотографування рідного краю.

Інж. Роман Крохмалюк.

Першолистопадові свята.

Листопадові роковини в Копичинцях

Цього року відсвятковано це свято в Копичинцях особливо урочисто. В навечеря, себто 31. жовтня, відбувся в салі Народнього Дому концерт-академія для вшанування памяти полеглих героїв. Хоч це був буднїй день, салю Народнього Дому виповнили вщерть люди зі всіх станів і професій. Святочну, дуже змістовну промову виголосив **м-р О. Фірчук**, канд. адв. Після того хор копичинецького „Бояна" під управою **п. Біланової** виконав цілу низку стрілецьких пісень. **П. Елнівна** і **п. Клим Ярослав** віддеклямували „Оду до пісні" і ще одну поему з глибоким чуттям та справді по мистецьки. Відспіванням національного гимну закінчено концерт.

Дня 1. листопада в 9-тій годині рано відправлено в парохіяльній церкві в Копичинцях Службу Божу і панахиду за поляглих стрільців при участи 3-х священиків. Серед церкви була гарна могила, убрана в стрілецькі емблеми, яка тонула в морі квітів і світла в церкві. Церква була виповнена вірними так, що багато їх з браку місця в церкві віддали поклін погибшим, слухаючи Служби Божої і панахиди на цвинтарі коло церкви.

Афера Ставіського перед судом.

Процес, який відбувається перед паризьким судом у справі Ставіського, розкриває перед світом скандальні відносини, що панували за кулісами французького громадянства. У процесі бере участь 20 обвинувачених, між якими забракло головного винуватця — Ставіського. Імя цього ошуканця, уводителя й афериста відоме всьому світові. Його афери захопили майже всі европейські держави. Вмішані в них найвищі особистости, що займали високі державні становища, аристократичні кола, преса, фінансієра і т. д.

Ставіський уродився в Росії 1886. р. як син дентиста жида. Коли мав 14 літ, його родина перенеслася до Франції. У французькій школі 16-літній Саша звернув на себе увагу, стріляючи з револьвера до вчителя. Зате виделили його зі школи. Від тоді займався ошуканствами, комбінаціями, а то й крадіжю. Спритом і зухвалістю викликував загальний подив. Вперше арештовано його за фальшівництво чеку. Відсидівши кару, Ставіський навязав контакт з паризьким шпиталем сестер милосердя. Представившися за вченого і хотів ніби то віднайти засіб на лікування рака. Зворушив старуху, управительку шпиталю і виманив від неї гроші в сумі 700 тисяч фр. Дальшим його подвигом було відступлення першої жінки за 20 тисяч гульденів одному голяндцеві.

Розпоряджаючи більшими грішми, Ставіський навязав зносини з аристократією, урядовими особами і фінансієрою. Уводив жінки, очевидно богаті, якими користувався у своїх махінаціях. Багато жінок скінчило з його причини самогубством. Тимчасом Ставіський робив нові знайомства, видавав бенкети, роздавав хабарі політикам і журналістам, підкуплював суспільних діячів. Комбінацію на широкі розміри була мадярська афера. Він закупив за низьку ціну велику скількість бонів мадярських оптантів, які опісля при помочі хитрих штучок і хабарів дуже добре продав. Опісля увійшов у порозуміння з бельгійським міністерством війни і намовив його віддати будову бельгійських фортифікацій товариству, що, як викрила бельгійська розвідка, стояло в тайних звязках з Німеччиною.

Ставіський втік до Парижа, де користуючись широкими знайомствами, взявся до байонської афери. Голосні льомбардові комбінації в Байоні є ще у свіжій памяті. Далі пішли бони орлеанського міського банку. В цій афері брали участь бурмістр міста Байон, голова надзірної ради міського льомбарду Гаф, міністер торговлі Жюліє Дюран, міністер праці (пізніше кольоній) Далімє і багато інших осіб на високих становищах. Брудні махінації стали виявлятись з поволі „накривано" Ставіського та його приятелів. Серед кримінально заінтересованих настала паніка. Всі випирались знайомства зі Ставіським, який врешті скінчив самогубством, або як інші кажуть, його застрілили.

Під враженням тих скандалів і під пресією паризьких заворушень та бунту населення майже всеї Франції французький уряд подався до димісії. Незабаром зробив це другий уряд. Паризькі вулиці кипіли. Розярена юрба йшла приступом на парлямент. Від поліційних сальв згинуло багато людей.

Паризький суд присяглих має тепер неабияку працю. Процес потреває цілий листопад.

Останні вістки з африканського фронту.

ЗБРОЯ ДЛЯ АБІСИНІЇ.

ПАРИЖ, 9. 11. ПАТ. Агенція Аваса повідомляє з Джібуті, що приїхало туди нині 12 вантажних авт англійських і американських марок та 250 скринь, з яких кожна має 26 крісів Мавзера, 4 протипанцерні гармати і 3 складані літаки. Ввесь цей воєнний матеріял призначений для абісинської армії.

АБІСИНЦІ ВДЕРЛИСЯ ДО ІТАЛІЙСЬКОГО СОМАЛІ.

Кореспондент Аваса в Абісинії повідомляє, що кружляють там поголоски будьтоби шурин негуса рас Деста перейшов південний кордон біля Доля і будьтоби він заміряв посунутись у глибину італійської території. З міродатних джерел подають, що з провінції Балі йде поважніша підмога, прямуючи на південний схід у долину Лиюба і Шебеллі.

ЯК УТІКАЛИ АБІСИНЦІ З ГОРАГАЇ?

ЛЬОНДОН, 9. 11. ПАТ. Кореспондент Райтера в Абісинії повідомляє, що відділ італійських панцирних авт зайняв без опору противника всі укріплені позиції в околиці Горагаї. У висліді нагального бомбардування Горагаї летунами абісинські війська покинули цю місцевість, оставляючи на місці кілька малокалібрових гармат і скорострілів. Італійські відділи здоганяють противника у північно-східнім напрямі.

ІТАЛІЙЦІ ЗМУСЯТЬ АБІСИНЦІВ ПРИЙНЯТИ БИТВУ В ВІДКРИТІМ ПОЛІ.

РИМ, 9. 11. ПАТ. Агенція Стефані повідомляє з Макале, що окупація цього міста не була остаточною метою італійських відділів. Відділи 2-ої тубільчої дивізії під командою ген. Вакалюско вийшли з міста і посуваються караванним шляхом на ворожі позиції в околицях Амба Аляґі. Посуваються вперед дуже скоро. Італійська команда сподівається, що змусить ворога прийняти битву у відкритому полі.

Скандальна комуністична афера у Франції.

ПАРИЖ, 9. 11. ПАТ. Тижневик „Гренгуар" проголосив учора велику статтю, в якій відкриває подробиці діяльности данця Еберляйна, що його недавно арештували у Страсбургі. Згідно з ревеляціями тижневика Еберляйн є особистим приятелем Сталіна, членом Виконавчого Комітету Третього Інтернаціоналу, одним із контрольорів тієї інституції і спеціяльно уповноважений диспонувати пропагандивними фондами в ріжних европейських краях. Еберляйн мав спеціяльні заміри щодо Альзації і Льотарингії, де підтримував місцевий рух автономістів.

„Гренгуар" твердить, що Еберляйн зорганізував з Цюріху заворушення у Бресті і Тульоні та мав величезні впливи на комуністичну організацію у Франції. Тижневик виразно вказує, що французька комуністична партія дістала від Еберляйна 5.000 рублів у золоті (майже чверть міліона золотих) на останню виборчу кампанію до сенату. Завдяки цій підмозі вибрано комуніста Кашена. Арештування в таких умовинах Еберляйна було для французьких комуністів дуже важким ударом. Тому вони робили все, щоб звільнили Еберляйна, або бодай викинули за кордон Франції.

„Гренгуар" закидає мін. Еріо, що під натиском комуністів і совітської амбасади, як приятель Літвінова, інтервеніював у тому напрямі.

Обвинувачення тижневика повторила майже вся европейська права преса, притім „Ле Жур" повідомляє, що те, що в останніх днях появився загадочний літак на летовищі в Мілюзі, має безпосередній звязок зі справою Еберляйна. Цим літаком мали прилетіти Фрігер і Вайман, яких, як наслідників Еберляйна, призначили вести енергійну комуністичну пропаганду, головно щодо голосування за ратифікацією французько-совітського договору. З огляду на розголос, якого набрала справа Еберляйна і напади на мін. Еріо, голова радикальної партії оголосив комунікат, в якім заявляє, що ніколи не займався особою Еберляйна і його справи зовсім не знає.

Перед морською конференцією у Льондоні.

ЛЬОНДОН, 9. 11. ПАТ. Розмови морських британських і італійських знавців, що мали на цілі підготовити технічно морську конференцію в Льондоні, закінчились. В. Британія відкликала своє предложення, щоб на порядок нарад тієї конференції поставили справу обнижки тонажу великих боєвих панцирників з 35 тис. тон на 25 тис. тон. Бо італійці зазначили, що не відступлять від уже зачатих, двох дреднавтів з 35 тис. тон тонажу кожний. Обнижці тонажу дреднавтів нижче 35 тис. тон противляться теж Зл. Держави. В. Британія зрезигнувала з форсування тієї справи. Остаточно устійнили, що морська конференція зачнеться в Льондоні 4. грудня ц. р.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ.

Загальні збори Товариства „Молода Громада".

У пятницю, 8-го ц. м., в 6 год. веч., відбулись Загальні Збори Товариства „Молода Громада". Присутніх було поверх 60 членів. Відкрив Збори урядуючий заст. голови **ред. Роман Купчинський**, зясовуючи важку ситуацію, в якій опинився і він сам і ціле Товариство наслідком зречення з головства попереднього голови. Вправді Товариство має касиново-товариський характер, проте значіння і так мовити питома вага того Товариства багато більші з огляду на його особовий склад. Найвищі завдання Товариства: плекати культуру і сталити характер. У Товаристві виринали ріжні справи і ріжні суперечки та непорозуміння, які вдалось мирно поладнати. Промовець звертає увагу, що Товариство мусить мати голову, який почував би себе на тому становищі сильно, сам від себе дякує за піддержку, яку мав підчас свого примусового урядування.

Відчитано протокол минулих Загальних Зборів, звіт секретаря та скарбника і звіт контрольної комісії. Товариство має тепер 230 дійсних членів.

При виборі нової Ради Товариства розвинулась коротка дискусія, в якій забирали голос: д-р Б. Гнатевич, ред. Дм. Паліїв, інж. А. Мельник, дир. А. Палій, ред. І. Кедрин, дир. О. Радловський і ін. Вкінці рішено не вибирати комісії-матки та в голосуванні присутні затвердили величезною більшістю список кандидатів, запропонований ред. Р. Купчинським. Новий голова Товариства: **дир. Юліян Шепарович. Рада Товариства:** пп. М. Божковський, Р. Купчинський, д-р Л. Макарушка, О. Навроцький, А. Палій, П. Пасіка, д-р В. Старосольський і д-р І. Стецюк. **Контрольна Комісія:** пп. дир. Волошиновський, інж. А. Мельник і д-р І. Рудницький. При точці внесків і запитів розвинулась дискусія на тему дальшого оживлення Товариства. „Молода Громада" може в українському житті безумовно відіграти велику ролю своїм моральним авторитетом.

НОВИНКИ.

— **Академічні Вечорі.** В неділю 10. ц. м. в салі „Української Бесіди" у Львові (вул. Рутовського 22) в год. 18 відбудеться виклад о. д-ра Гавриїла Гриньоха на тему „Психоаналіза" З. Фройда. — Того самого дня і в тій самій годині відбудеться у Станиславові в салі „Народньої Торговлі" виклад о. д-ра Глинки на тему „Католицька наука про державу".

— **Організація негайної допомоги Рідній Школі** найшла відгомін у кружку Р. Ш. в Чижикові, львівського повіту, який переслав до каси Головної Управи Р. Ш. 20 зол. 50 сот. Хто черговий?

— **Нова українська промислова кооператива.** У Львові на Знесінні (Львів 24. вул. Словацького 1) новозаснована ткацька кооператива „КОМЕТА" орухомила вже свої механічні і ручні варстати, на яких виробляє ріжного роду полотна з бавовни, льну й конопель, рушники, обрусі, простирала та вовняні сукна самоділи. Як зазначено, вже перший виріб полотен та сукон кооперативи є першорядним текстильним матеріялом, що може сміло конкурувати з найкращими матеріялами чужих фабрик. Кооператива „КОМЕТА" скуповує для своїх виробів ручну пряжу (нитки) з льну, конопель і вовни. Тому українське селянство повинно продавати свою пряжу виключно кооперативі — безпосередно, або через її скупщиків. (Покищо кооператива прядива і клочча не купує). За готову добру пряжу кооператива платить майже подвійну ціну, як за прядиво, клочча чи вовну. Цю нагоду повинно використати наше зубожіле село, яке має аж за багато вільних робучих рук. Для збільшення видайности праці повинні наші прядильниці прясти при помочі коловоротків, що значно приспішують саме прядення. За пряжу кооператива платить відразу готівкою, а радше виміняє за свої полотна та інші свої вироби. Сподіємося, що українське громадянство, окрема кооперація, щиро піддержить першу свою ткацьку фабрику, закуповуючи масово її вироби.

— **Концерт Гендля й Баха.** Дня 15 ц. м. відбудеться в салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка великий концерт для вшанування 250-ліття уродин двох музичних геніїв-ровесників: Гендля й Баха. На програму зложаться точки злучених хорів „Львівського Бояна" й „Сурми" (частини з виконуваної в нас ще перед війною ораторії Гендля „Ізраїль в Єгипті" та незнаної в нас досі кантати Баха „Він спав в оковах смерти") й сольоїстичні виступи мистецьких сил пп. Д. Бандрівської, Е. Перфецького та Р. Савицького. Це перша нагода вшанувати память цих обох велитнів усесвітньої музики на українських землях і заразом пречудова нагода на суворо-величній музиці Гендля й Баха навчитися любити все велике, надземне, надприродне. З огляду на сильно зарисовану в їхній творчості християнсько-релігійну ноту й духовий зміст вокальних частин програми цей концерт уважаємо гідним поручити нашому ширшому громадянству, а вокрема нашим духовним кругам та членам католицьких організацій як показ найцільніших зразків усесвітньої релігійної музики. Тому слід надіятися, що громадянство візьме численну участь в цьому концерті, тимбільше, що ціни білетів пристосовані до сьогоднішньої кризи (від 2.40 до 0.65 зол.). Білети можна раніше набути в „Союзнім Базарі", вул. Руська 20, а перед концертом при касі.

— **Пересторога.** Дня 14 вересня ц. р. вечором коло 6 години прийшов у Станиславові до мешкання п. П. молодець високого росту з досить великим пакунком ваги кількох кільграмів. І сказав, що цей пакунок передали йому у Львові для п. П. Здивований п. П. попросив дружину занятися гостем, а сам зійшов на вулицю і запросив до мешкання постерункового, від якого зажадав, щоби вилегітимував гостя і розпечатав пакунок. Постерунковий гостя не легітимував, тільки розпечатав пакунок, у якому знайшов цілий наклад української нелегальної преси. Опісля забрав зі собою невідомого молодця, не вилегітимувавши його, разом з пакунком. Вечором тогож дня бачив п. П. цього молодця на свободі, як стояв собі на Сапежинській вулиці.

— **Завдання екзекуторів.** Міністерство скарбу має видати в найближчому часі обіжник, що устійнює завдання екзекуторів. Скарбова влада ствердила, що деякі податники полагоджують залеглости аж як прийде екзекутор, перед яким заявляють готовість заплатити належитість. Обіжник має ствердити, що роля податкового екзекутора на будуче має обмежитися тільки до переведення екзекуції. Всякі переговори і прохання, щоби відложити екзекуцію, слід поладнати раніш у відповідних скарбових чинників, а не в екзекуторами.

ЗАКОН ПРО ПРАВО ДЕКРЕТУВАННЯ.

У „Деннику Законів" ч. 81 з 7. ц. м. появився закон з 6-го листопада про уповажнення президента Польщі видавати декрети.

Фашизація Литви.

РИГА, 9. 11. ПАТ. З Ковна повідомляють, що 12 ц. м. у Ковні має зібратись загально-краєвий зїзд таутінінків. Передбачують, що на цім зїзді приймуть важливі рішення у справі збільшення авторитету уряду і фашизації теперішнього устрою.

— **Український театр у Парижі.** У Парижі виступає український театр під дирекцією п. Шмалія. На виставі „Наталки Полтавки" театр на „авеню Ош" не міг помістити всієї публики. Навіть російські „Последнія Новости" признають, що фреквенція на українських театральних виставах наглядно доказує потребу українського театру в Парижі. Українські театральні вистави стягають туди не тільки численну тамошню українську еміграцію, але й чужинців, які захоплюються головно українською піснею та українським танком.

— **Хорим в обезпечальнях обмежують ліки.** Начальний лікар суспільної обезпечальні у Білостоці розпорядив, щоб рейонові лікарі не видавали хворим більше як 600 лікарств місячно. Отже на один день випадає для одного рейонового лікаря 30 лікарств. Тому, що до ліків зачисляють теж бандажі, ліки призначені для обезпечених є незвичайно малі. Цей розпоря

док спричинив загальний спадок рецепт в аптиці суспільної обезпечальні.

— **Дирекція дерматольогічної клініки** львівського університету (вул. Пекарська 69) повідомляє, що прихідня шкірних і венеричних недуг буде відкрита після основної перебудови з днем 12 ц. м. Приматиме від год. 8 до 10 передпол. щодень з вимком неділь і свят.

— **Знижка комірного торкається всіх мешкань.** Віцепремієр Квятковський сказав делегації зїзду каменичників, що всі старання власників каменичь будуть безуспішні та що 15-процентова знижка комірного буде незалежна від величини мешкання.

— **Україніка.** Як довідується „Бюлетин Польсько-Українські", Академія Романа в Букарешті має два примірники Св. Письма в українській мові, друковані в Єгипті коштом гетьмана Мазепи. Заінтересованим може подати інформації урядовець академії, д-р Сімонеску. В університетській бібліотеці в Липську находиться недружована ще праця д-ра Цунка з Торуня про Шевченка з літ 1860-7.

— **Підсудні у процесі за вбивство мін. Перацького підготовляються до розправи.** За тиждень відбудеться процес перед варшавським карним судом проти 12 українців обвинувачених у співучасті в убивстві мін. Перацького. Всі підсудні скористали з права, яке дає їм карна процедура і зажадали від судової влади, щоб їм показала акти слідства. Вчора їх привезли до окружного суду при вул. Медовій, де вони студіюють акти слідства. Ці студії триватимуть декілька днів. Підсудних уводи до суду під сильною ескортою й приміщено в окремій кімнаті, перед якою є сильна поліційна сторожа. Заціказлення процесом таке велике, що важко дати карти вступу всім зголошеним пресовим звітодавцям з Польщі і закордону.

— **Смерть при праці.** На вул. Зибликевича 6 у Львові впав із І. поверха 41-літній муляр Йосиф Занах, що там працював. Згинув на місці.

— **Львівська хроніка.** 20-літнього студента політехніки Иоахима Воленберга засуджено на 4-літню вязницю за комуністичну пропаганду. — При пл. Голуховських закрито аптику М. Етінгера за торгівлю забороненими наркотиками. — Арештовано Фриду Помрах за участь в нападі на Салю Мілер, якій шайка грабіжників вирвала на вулиці торбинку з 900 зол. і 20 долярами. — До шпиталю привезли 21-літнього робітника Стефана Туртила, якого на Сигнівці хтось тяжко поколов ножем. — Богатий промисловець Мозес Леве при вул. св. Анни сховав свої ощадности в сумі кількохсот фунтів штерлінгів у дірі під ванною. Звідси вкрала гроші його своячка Саля Шварц і втікла зі Львова.

— **Дівоча пімста.** В селі Яблоновім недалеко Вильна на парубка Григ. Садзея напали в стодолі чотири дівчата і закинувши йому на голову плахту, звалили на землю, звязали та перевели на ньому полову операцію. Була це пімста за те, що їх звів. Парубка відставили до шпиталю, а дівчата арештовано.

— **Краєва хроніка.** У Станиславові приджержали за жебранину Якова Орінгера, власника реальности із Заболотова, що хотів зажебрати гроші на сплату довгу. — У Скоморохах пов. Бучач знайшли в стодолі тіло 17-літнього Івана Шкоповського, якого хтось застрілив. — На гостинці біля Калуша невідомий шофер переїхав автом господаря Тимка Бабана, якого в тяжкому стані відставили до шпиталю. — В Жукові пов. Бережани хтось хотів підпалити стодолу Івана Війцевича, встромивши у стріху підпалений скрутіль паперу, наповнений стрільним порохом. Вогонь вибухнув, але прохожі завчасу його згасили.

— **Відкрили гріб митр. Ґедеона.** Підчас наукових дослідів підвалин собору св. Софії в Києві найшли у глибині 1.30 м. гріб Ґедеона Святополк-Четвертинського, київського митрополита, що вмер 1690 р. В домовині найшли жовту шовкову епископську мантію, метальовий хрест і чотирокутну зірку, що була колись мабуть якоюсь відзнакою.

— **Другий канал побіч Суезу.** Щоби запевнити собі дорогу до Індії, Англія має намір перекопати новий морський канал, що рівнобіжно до Суеського каналу лучитиме Середземне море з Червоним. Цей канал переходив би крізь найвужчу частину півострову Синай і лучив би порти Газа та Акаба. Газа порт палестинський, Акаба находиться на території Трансйорданії.

— **Везув відозвався.** Директор обсерваторії на Везуві заявив, що від дощу осунувся вершок кратеру на 20 метрів. Через те поширився кратер, з якого випливає лява і спливає в південно-західному напрямі. Покищо діяльність вулькану не грізна.

— **Бандити зі скорострілами.** У стейті Огіо, місті Герретсвіль, бандити озброєні у скорострілн напали на особовий поїзд і ограбили почту, де було 40.000 дол. По бандитах слід застиг.

— **Летунські катастрофи.** Біля Монтпелє розбився французький військовий літак, причому згинули пільот і шістьох пасажирів. — Летун Кінгсфорд Сміт, що вилетів з Англії до Австралії, впав до моря в Бенгальському заливі недалеко рога Вікторії. Кілька літаків вибрався глядати за Смітом.

— **Дикі звірята подешевіли.** Цирки, що колись були дуже поширені у світі щезають. За останні роки їх число в Европі впало з 48 на 39. Звірі, що залишились із цих цирків, тепер дуже дешеві. Один німецький статистик стверджує, що зловлених львів більше тепер, ніж живих є Африці. 5—7 літ тому львів продавали за 6—18 тис. франків, тепер лев коштує всього 500 фр. Зате дорогі слони, бо молодий слон коштує 30.000 фр. Шакалі, вовки, малі медведі дешевші як коні. Славний звіринець Гаґенбека в Гамбурзі продає черепаху по 15 зол., цейльонські змії по 20 фр., малі мелпи по 30 і 40 зол., великі питони від 40 до 50 зол., крокодилі від 40 до 60 зол. Є й такі екзотичні живинки, що коштують по кілька золотих.

— **Паризькі ганґстери.** Париська поліція має розплутати драму, в якій головну ролю грає таємна бльондинка, що проводить ватагою бандитів. Раймон да Барбіє, що колись вийшла за графа, покинувши чоловіка закохалась в молодому атлеті Батчако, що їздив через кордон із вантажним автом як контрабандист. Його зловили, але він утік. Цими днями його спільники вломились під оком комісаріяту поліції до одного дому і там прийшло до бійки, в якій двох бандитів убили.

— **Абісинці волять назву Етіопія.** Королівство негуса Гаіле Селясія це одинока держава в світі, що має дві назви: Абісинія та Етіопія. Слово Абсинія походить від арабського слова Габешія, а значить мішанину. Абсинці не люблять коли хто їх країну називає цією назвою, бо кажуть, що це їх понижує. Слово Етіопія походить від грецького слова Айтіопіє, а значить менше більше: земля народів із опаленим лицем. Абісинія урядово зветься Етіопія.

— **Ріжні вістки.** За жовтень число безробітних в Англії зменшилось на 40.000. — Єдиний жид співак, що залишився досі в Німеччині Олександер Кіпніс, член державної опери в Берліні, покинув цей театр. — Бельґ. премієр Ван Зеланд, коли приїхав з Женеви ствердив, що його злодії обікрали. — Гол. виграну франц. держ. льотерії 3 міл. фр. виграли чотири бідні купці із Клісона біля Нанта; всі вони довідались про виграну через радіо. — У Варшаві є тайне підприємство, в якім збирають старе печиво. Його пізніше продають у крамницях як терту булку. Нічого дивного, що тільки людей затроює собі шлунки. Господині краще зроблять, як терту булку зроблять собі самі.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ЕПІЗОД"

Увесь сентимент, який мали ми колись до культури Відня, оживає на сеансі, коли стежимо із запертим віддихом за такою фільмою. Від „Маскаради", в якій Павля Весселі полонила всіх, що не знали її досі, це друга з черги фільма, так само добре обдумана, виведена до найдрібніших нюансів, як ті драми у Бурґтеатрі, що належали до літературних подій.

Не можна оповідати змісту такої пєси, коли хочемо залишити своїм знайомим приємність, щоб самі сцена за сценою відгадували перипетії молодої, бідної, чесної дівчини, що не може найти заробітку, а мусить жити з чогось сама й утримувати свою маму. Така собі звичайна історія, що її переживають тисячі дівчат у великому місті у часах кризи, а проте нема в ній нічого, що пахне дешевою публіцистичною тезою, або вичовганою моральною поукою. „Часи" бувають немилосерні і ломлять людей — одних голосніше і прилюдно, інших тихо та непримітно. Віденьмів би оповісти на цю тему про тисячі трагедій, а проте випускає у світ історію, що з сонячним усміхом каже про чесність, чесноту та кохання як про правди, які живуть і перемагають.

Нема тут сценічних ефектів, грандіозної виставки ані інших „астрономічних" позицій, до яких звикли ми під впливом американських продуктів. Маємо враження, що сидимо у Бурґтеатрі, забуваючи, як швидко змінюються декорації і як виразно виступають перед нами обличчя, які теж грають очима, зморщками, світлотінню. Живі люди із своїми буденними турботами і радощами кількома словами розворушують цілу гаму споминів, хоч би і не вміли ми найти спільних ниток з тим, що вони переживають.

Павля Весселі у головній ролі має ту дивну привабливість людини із глибоким внутрішнім життям, що заступає всі інші зверхні прикмети навіть якби вона їх і не мала. Неодин повторяє собі, що вона не така вже гарна, як інші артистки, може й нагадує у деяких моментах занадто „хлопячий" тип, а всеж її жіночість передається нам засобами ніжнішими, ніж звичайне кокетство або признана „краса". Її гра не має охоти гри. Так грали передові артисти „Художественного Театру", щоб нічим не нагадати глядачеві, що вони — актори. Навіть такі дрібниці, як епізодична постать рекляміста перед кіном, вулична співачка, або сцена з цілунком — мистецькі кожному нюансі.

ДИВОГЛЯДИ.

КЛОПОТИ УЖГОРОДСЬКОЇ НЕДІЛІ

Виходить в Ужгороді „Учительський Голос", орґан Товариства „Учительська Громада". В найновішому 9-ому, числі цього журналу находимо такі дві новинки:

„Недѣля" (підкарпатська) пише: „Дванадцять літний хлопчик молитвенником рушаєся до церкви". Успіхи техніки йдуть вперед! Колись можна було рушатись лиш возом, а тепер вже й звичайними молитвенниками їздять..."

„Як треба писати 12?" „Недѣля" в 1. ч. пише: дванадцять. Але вже в 2. ч. здалося їй таке „правописанье" „необсолютним", залишає вже два „д" і пробує писати два „н": „дванацятеро". Як бачите діло ще не рішене. Почекаємо 3. числа „Недѣлі", може почтенние видавателі ще порадяться і тоді вже буде „абсолютно".

Дописи.

КОПИЧИНЕЧЧИНА

Посвячення дому читальні „Просвіти" в Нижбірку Шляхотськім. В неділю 3. листопада ц. р. відбулося в селі Нижбірок Шляхотський, який є присілком Нижбірка Нового, посвячення новопобудованої читальні „Просвіти", при співучасти численно зібраного народу, чотирьох священиків і делегатів повітових освітних та економічних установ з Копичинець. Святочну промову до народу виголосив о. Раченко з Гусятина, який вказав на те, що „Просвіта" є другою сестрою церкви і тому праця в „Просвіті" повинна принести користь і славу для церкви й українського народу. Від Філії „Просвіти" та „Рідної Школи зложив привіт адвокат м-р О. Зеленецький з Копичинець, вказуючи на значіння і завдання тих обох установ для українського народу. Від Повітового Союзу Кооператив зложив привіт дир. Бригович, який зазначив, що тільки в єдности і спільними силами зможемо піднести свій нарід під оглядом економічним і культурним. По офіційній точці відбулося спільне приняття для всіх членів читальні, що пройшло серед гумору й радости з приводу здвигнення своєї власної домівки. Слід зазначити, що Нижбірок Шляхотський є присілком і його населення переважно польське; українців є там всього 20 хат. Але вони своїми лептами і муравлиною працею при моральній та матеріяльній підтримці о. Шанковського, пароха з Нижбірка Нового і його дружини, якої старанням приготовлено це гарне свято, побудували власну домівку, яка буде осередком духового життя українських громадян серед чужого оточення. Громадян тих дійсно треба поставити за приклад для інших. Честь їх праці і посвяті!

ПЕРЕМИШЛЬ.

Велике свято у Перемишлі. По довгих заходах удалося оо. Василіянам здвигнути гарну й величаву церкву для наших міщан і робітників на Засяню, яка сповняє прекрасно своє завдання. А тепер збудовано на Засяню завдяки матеріяльній допомозі Кир Йосафата новий шкільний будинок для 6-клясової школи ім. св. Николая. Минулої неділі (3. ц. м.) фундатор цієї школи Кир Йосафат посвятив школу в асисті о. прелата Володимира Пятрасевича, крилошанина о. Рештила та о. канцлера М. Гриделяка. Дияконували оо.: В. Маселко і д-р Ст. Граб, співав дуже гарно хор під управою адвоката м-ра О. Чубинського. На це рідке у нас свято прийшло численно наше перемиське громадянство, батьки і діти, які вчаться у цій школі. В гарно прикрашенім будинку зелено, квітами і килимами Кир Йосафат виголосив промову, в якій підкреслив у першу чергу заслуги теперішнього епископа у Злучених Державах Кир Константина при заснуванні і веденні цієї школи. Від старшого громадянства і батьків дякував п. Лозинський Преосв. Коцюловському за здвигнення школи та опіку над нею. Подяку від дітей-учеників цієї школи склав хлопчина Граб і після того дітвора відспівала „Многая літа“ своєму владиці-меценатові. Потім відпоручники наших установ складали привіти з нагоди посвячення поширеної української школи. Це миле свято закінчилося многоліттєм фундаторові і всім іншим добродіям школи, яка сповняє у нас преважну місію. **М. Х.**

Спорт.

НОВА СПОРТОВА РАДА У. С. С.

Спортова Рада Українського Спорт. Союзу, вибрана на Загальних Зборах дня 27. X., уконституувалась ось так: голова дир. Радловський О., заступники М. Вербицький і м-р Біленька Д., секретарі м-р Дзьоба і м-р Коренець А., скарбник інж. Мацюрак, спорт. реф. м-р Цегельський Л. і Стефанівський Б., суд. реф. Глібовицький і Назар Б., орг. реф. м-р Гвоздецький Б. й Онишкевич Б., прес. реф. Сітницький Б. і Кузьмович М., господар Варцаба Г.

УКОНСТИТУВАННЯ РАДИ КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩЕТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Рада К. Л. К. уконституувалася на своїм 1-ім засіданні дня 8. XI. ц. р. в отсей спосіб: заступники голови: Анна Рожанковська, ред. Осип Навроцький, I-ий секретар: Зенон Гнатейко, II-ий секретар та організаційний референт: інж. Мирослав Колтунюк, I-ий скарбник: інж. Роман Кобринський, II-ий скарбник і голова імпрезової комісії: Ірина Пежанська, господар: Мирослава Мацькевичівна, референт спортовий і відзнаки справности: Роман Рибачек, референт пресовий: Анна Рожанковська, хронікар: м-р Стефан Рожанковський. Як вже подано у звіті із Загальних Зборів, головою Товариства вибрано інж. Андрія Палія.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Jan Brandejs: LA RUSSIE SUBCARPATHIQUE DU POINT DE VUE AGRICOLE. Paris 1935. Jouye et C-ie. Стор. 42 + 2 + 4 стор. світлин. Ф. 4°.

Lauro Mainardi. SIMONE PETLIURA — EROE E MARTIRE DELL' UCRAINA Рим 1935, Вид-во „Nole r Ucraina“. Стор. 16, 8°.

ЖУРНАЛИ:

PRZEGLĄD WSCHODNI. Warszawa, październik 1935. R. IV. № 14.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ, gminy król. stoł. m. Lwowa. Lwów, 1. listopada 1935. R. IV. № 21.

PLON. Chorzów, listopad 1935. R. II. № 12.

WSCHÓD — ORIENT, kwartalnik poświęcony sprawom Wschodu. Warszawa. wrzesień—listopad 1935. R. VI. № 3.

MORZE, organ Ligi Morskiej i Kolonjalnej. Warszawa. listopad 1935. R. XII. № 11.

SLOVANSKY PREHLED, sbornik pro poznavani politickeho, socialniho a kulturniho zivota slovanskych statu a narodu. Praha, rijen 1935. Cis. 8. Roc. XXVII.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

Камінка Струмілова:
10. XI. „Гори говорять“.

Великий:
11. XI. „Дівча з Маслосоюзу“.
12. XI. „Гори говорять“.

Львів — саля „Сків“ Пасаж Міколяша
13. XI. Премієра „Гори говорять“, інсценізація з повісти Уласа Самчука — Б. Антоновича і З. Тарнавського на 7 картин.
14. XI. „Дівча з Маслосоюзу“, оперета на 3 дії Барнича і Павлусевича.
Початок год. 8. веч.
Білети вже можна дістати у „Союзному Базарі“.

Український театр „Заграва“ — саля „Робітничого Дому“.
Перемишль.
10. XI. „Верблюд вухом голки“.

Великий Міський Театр.

Неділя, 10. XI. год. 12. впол. Театр Фрашка „Олімпіяда на дворі короля Яна“; год. 3.30. Аб. 1, ціни найнижчі „Дівчина на вулиці“; год. 8. веч. Аб. 4. „Фрідрих Великий“.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 10. XI. год. 8. веч. Аб. 3. „Шістнадцятилітка“.

Кіна.

АДРІЯ: „Тарзанове кохання“, „Наші шофери“.
АПОЛЬО: „Княжна чардаша“.
АТЛЯНТИК: „Любощі“ на основі Арт. Шніцлера.
БАНДА: „Син Кінг-Конга“, „Гарний світ“.
ГРАЖИНА: „Мальована заслона“, „Два гільтаї“.
КАСИНО: „Не відходи від мене“ (Ел Бергнер).
КОПЕРНИК: „Монте Хрісто“.
МАРУСЕНЬКА: „Бар-Міцве“, „Живи та смійся“.
МІРАЖ: „Сестра Марта є шпіоном“.
МУЗА: „Петрусь“ (Фр. Гаарь).
ПАКС: „Св. Франц із Асісі“.
ПАЛЯЦ: „Епізод“.
ПАН: „Великий грач“, „Шукачки золота“.
РАЙ: „Дві Йосі“ (Смосарська).
СВІТ: „Вероніка“ з Фр. Галь.
СОНЦЕ: „Чорний кіт“ (Борис Карлов), ревія „Босс у ревії“.
СТИЛЬНЕ: „Малий полковник“ (Шерлі Темпль), ревія „На їжака“.
ТОН: „Клеопатра“ з Кл. Кольбер.
УЛИКА: „Тигр Пацифіку“ і ревія.
ХІМЕРА: „Пекло“ на осн. Дантого та Іннкевин із Абісинії.

Читайте „Діло“!

Закордонне радіо.

Неділя, 10. листопада 1935.

Відень (506,8) 11.45 Симф. концерт, 13.05 Популярна музика. 15.30 Камер. музика, 17.45 Пісоньки й музика. 20.05 Спів. реситаль Олександра Шеєва (барит.). **Братислава** (298,8) 15.00 „Травіята“ оп. Верді. **Прага** (470,2) 7.30, 8.30 Концерт, 10.00 Квартет, 20.05 Рос. музика. 22.15 Сальон. музика. **Париж** (...) 15.15 Спів, 17.00 Театр Уявн: „Душенька“ ком. Фенсільгера, 18.00 Концерт, 21.00 Спів. реситаль. **Білгород** (437,3) 13.15 Пісні, 16.00 Хор, 18.30 Скрипка, 21.00 Сербський вечір (нар. пісні й танки). **Кавнас** (1935) 19.30 „Оберон“ оп. Вебера. **Берлін** (356,7) 12.00 Музика, 18.15 Чотири імпромпту на форт. Шуберта. **Кенігсвустергаузен** (1571) 15.30 Легка музика. 19.30 Оп. музика. **Кельн** (455,9) 10.50 Тріо на кларнет, віольон. і форт. Бетовена, 14.30 Нова нім. музика, 18.20 Давні танки. **Мінхен** (405,4) 9.30 Соната д-моль на скр. і форт. Бетовена, 19.20 Веселий вечір. **Будапешт** (549,5) 16.50 Циг. музика, 17.45 Легка музика, 19.45 Спів, 21.20 Концерт орх. **Мілано** (221,2) 18.10 Вок. концерт, 17.30 Танц. музика. 20.50 „Дріяда“ о. Віктора де Сабата. **Рим** (420,8) 14.00 Легка музика, 20.50 Концерт поиск. творчости Белліні.

Понеділок, 11. листопада 1935.

Відень (506,8) 14.00 Скрипка, 16.05, 17.05 Солісти (музика, спів), 20.00 Симфонія ч. IV. г-дур Малера, 21.00 Концерт орх. **Прага** (470,2) 12.35 Сальон квартет, 15.35 Соната на скр. і форт.. 16.10 Легка музика, спів. **Париж** (1648) 17.30 Хор і солісти, 21.45 Концерт. **Білгород** (437,3) 13.15 Нар. пісні. **Берлін** (356,7) 17.00 Концерт, 21.20 Скрипка співає. **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Музика **Кельн** (455,9) 12.00, 19.20 Музика. **Мінхен** (405,4) 13.15 Концерт, 21.40 Форт. ресіталь, **Будапешт** (459,5) 12.05 Скрипка, 17.20 Сп. ресіталь, 18.20 Цыг. музика. **Міляно** (221,1) 11.30 Легка музика, 20.50 Концерт, 22.15 Скрипка. **Рим** (420,8) 19.15 Легка музика, 20.50 „Стентерельо" оп. Хушіни.

Модерні приймачі на батерію,

що вдень віддирають Льондон, Париж, Рим і т. д., а вночі Америку виробляє одинока фірма в краю:

Радіотехнічні заведення

„ЕККАVОХ"

269 11-52 Львів, Академічна 11.

Львівське радіо.

Неділя, 10. листопада 1935.

9.00 Раннішня авдиція. 9.15 Популярна музика з гр. пл., 9.45 Раніший денник, 10.05 Після богослуження еспанська музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Про різні инсценізації Гоголевого „Ревізора", 12.15 Муз. поранок (симф. орхестра, фортепіян); у перерві фрагм. із „Лілі Венеди" Ю. Словацького, 14.00 фрагмент із повісти Каден-Бандровського „Пілсудчики", 14.20 Легка музика з гр. пл., 14.55 Гутірка: 32 міл. зол. для обезпечених. 15.00 Рільнича скринька, 15.15 Концерт орхестри гавайських гітар, 15.25 Огляд ринків рільних продуктів, 15.38 Музика з гр. пл., 15.45 Сільський фейлетон, 16.00 Звуковий образець для дітей: Військо иде, 16.15 У музикальному домі — грають діти, 16.45 Концерт вок. терцету, 17.00 Музика. 17.40 Словно-муз. авд.: Львівський ринок, 18.00 Легка музика з гр. пл., 18.15 Театр Уяви: Чи містер Бравн винен? 19.10 Реклям. концерт, 19.25 Спорт. вістки, 19.35 Форт. транскрипції вальсів, 19.45 Літер. новини, 20.000 Фрагм. концерту акад. хору, 20.45 Виїмки з творів Й. Пілсудського, 20.50 Веч. денник. 21.00 На веселій льв. хвилі, 21.30 Подорожуємо каюком: По дорозі до Індії, 21.45, 21.46 Спорт. вістки, 22.00 Танк. музика в вик. орх., 23.05 Танк. музика з гр. пл.

Понеділок, 11. листопада 1935.

9.00, 9.40 Раніша авд., 9.03 Концерт орх., 10.45 Безсмертні мельодії, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.00 Театр. всячина, 12.15 Муз. поранок спів., 13.00 Фрагм. із „Горштинського" Ю. Словацького, 13.20 Нар. капеля. 14.00 Фрагм. із книжки Кісілевського Ж.: „Листопадові дні", 14.20 Сальон. музика з гр. пл., 15.00 Сільський фейлетон: Не їдім на онацьки, 15.15 Концерт камер. орх., 16.00 Вісти зі Львова, 16.15 Концерт хору, 16.45 „Отшенсіни" А. Полевки, 17.00 Чи театр може виховувати, 17.15 Хвилина поезії, 17.20 Концерт орх., 17.50 Із пограниччя Абісинії, 18.00 Скрипк. ресіталь у супр. форт., 18.30 Львівські діти Гор. Шлеськові, 18.45 Баляда в музиці з гр. пл., 19.00 Культурна співпраця на Гуцульщині, фейл. Каз. Бронъчика, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Концерт солістів (муз., сп.), 20.40 Веч. денник, 20.50 Із суч. Польщі, 21.00 Рапорт праці, 22.30 Концерт орхестри маринарки

ОПОВІСТКИ.

Ювилейний 36.рник Т-ва „Зоря" у Львові, подає життя українського міщанства в минулих століттях і теперішне від 50 літ зображає 65 ілюстраціями. Одинока книжка, яка порушує міщанські справи. На гарнім папері, мистецька обгортка, 132 сторін 8-ки. Ціна 1.50 зол., Замовляти: „Зоря", Львів, вул. Вірменська 25. 648

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.29—5.32.

Нім. марка 1·40—1·45, фр. франки 34·90—35·05, шв. франки 172·25—172·75, фунти стерлінги 26·00—26·15, австр. шілінги 99·50—100, чеські кор. 20.75—21.25, рум. леви 26.50—28.00, італ. ліри 33.00—35.00.

Золото: Долари 9.00—9.03, Рублі 47.00—48·00, Фр. франки 34.40—34·60, Корони 36·20—37·00, Дукати 83·00—83.50; 1 грам золота 5.924.

Срібло: Корони 0.34, Рублі 1.50, Фльорени 0.85; 1 гр. срібла 7—8 сот.

Преміївки.

Доларівки 52.50—54·00, Будівел. 40·50—42·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 9-го листопада ц. р. кооперативам платив за: льоцо Львів,

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·50	зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.54·50	„
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·60	„
1 л. молока	0·16	„
1 л. сметани	0·75	„
1 к. яєць	4·50—4·55	„

Тенденція на масло знижкова, на молоко зніжкова, на яйця сильна, на сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 9. XI. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоцо подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курячий молодняк 0·90—1.30 І. кл.	0·95	зол
Курки однорічні І. кл.	0.95	„
Качки годовані з ясним опір.	0.75	„
Качки товщені	0.90	„
Гуси годовані	0.75	„
Гуси товщені	0.90	„
Пантарки годовані	0.90	„
„ товсті	1.—	„
Індики год.	1.—	„
Індички год.	1.10	„
Індики товсті	1.10	„
Індички товсті	1.20	„

Курки й курята приймає в кожній кількості. Іншу птицю в кількости визначеного приділу для кожного свого поставця. Птиці не годованої, худої не приймає. Приймає нових доставців.

Купує вівсяну питльовану муку, просо й овес

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Мережки церковні до білля, ручної роботи, найдешевше **Фрайліх,** Сикстуська 21. 646 1-?

ФУТРА виконує дешево й солідно Евген Говникович, Львів, вул. Домініканська ч. 4. 123 68-90

Тепле білля системи проф. д-ра Єгера купують усі безпосередньо у фабриці „ПАВ", Сикстуська 1. 4-4

Піжами теплі в гарних взорах, мужеські й жіночі по 8.90, дитячі від 4.30 поручає відома фабрика білля „ПА ", Сикстуська 1. 4-4

Вибаглива клієнтеля купує всіляке білля мужеське, жіноче дитяче і постелеве в огляду на знамениті гатунки, солідне виконання і приступні ціни тільки у фабриці „ПАВ", Сикстуська 1. 604 4-4

Золоті та срібні вироби, перстенці шлюбні обручки тощо, продає дешево славнозвісна католицька фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, Марійська пл. 5. Полагоджує всякі направки. 82

Фортепіяни, піяніна, продажа, наєм купно, Марецький, Львів, Баторія 7. 11-?

Увага! Християнська жіноча конфекція поручає плащі від 35 зол. Львів, Ринок 26, Ендерс. 641 4-3

Направа годинників і біжутерії виконує солідно і дешево Альбін Мутка Львів, пл. Бернадинська 3. забудовання О. О. Бернардинів. 634 3-10

Пані з ліпших сфер найдуть постійне та щтоатне заняття у світовій інституції. Зголошення під „Побори" Нова Реклама, Шайнохи 3. 26/56 1-2

Французького вчить, конверсація, корепетиція, WSHZ дипльомована, Пекарська 1ц, мезанін (3—6). 65

Іван Мексович, міський годинникар, отворив друге годинникарське заведення, Сикстуська 29, про що повідомляє П. Т. Публику. Конкорує солідним товаром і виконанням праці. 650 1-5

Дяк іспитований, покірний, шукає посади. Зголошення до „Діла" під „Дяк".

Овочеві деревця, для прикраси, плачучі, бози повноквітні і інші. Продаж Коперника 20, телефон 200-88. 651 1-3

За золото, срібло, золоті зуби, заставні карти платить найбільше, Вандер, Шайнохи 1. 654 1-2

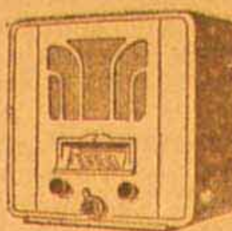
ОГОЛОШЕННЯ.

КРЕЙДКИ, ЛИСТОВИЙ І ПЛЯШКОВИЙ ЛЯК

купують всі кооперативи і приватні крамниці

в одинокій українській фабриці **ЕТАН**

Я. і М. Головчак, Львів, Вітівська 4. 622 1-2

Радіо приступне для всіх

Зол. 25 місячно	Зол. 36 місячно	Зол. 50 місячно
ФІЛІПС 974 А 3-засяг. 3-лямповий	ФІЛІПС 44 А Super Inductance 3-лямповий	ФІЛІПС 5/5 А Superheterodyne 5-лямповий

Продукція 1936, що всіх вдоволяє

ФОТО-РАДІО-ПАЛЯС

Львів, пл. Марійська 8 (Дім Шпрехера) 18/92

НА ОСІНЬ І ЗИМУ

найдешевше КУПИШ ВСІЛЯКІ ТОВАРИ БЛАВАТНІ У ФІРМІ

Галицький магазин новостей, Львів, Галицька 15.

Для прикладу кілька цін:

Вовна шкоцька	1.50	Поло тна	0.55
Вовна десенева	1.85	Димка на підштанці	0.65
Вовна в найм. вироб.	4.50	Перкаліна колірова	0.70
Вовна на плащі	5.—	Зефіри сирі	0.60
Вовна на спіднички	5.—	Зефіри „Пріма"	0.70
Шевйоти на костюми	2.80	Шифон 80 шир.	0.75
Вовна на мундурки	1.60	Попеліна на сорочки	1.30
Сатина на фартушки	0.90	Всип рожевий	1.05
Брукселіна на фарт.	2.20	Полотна на простир.	1.25
Флянеля на білля	0.55	Атлас на постіл	1.40
Фляненя гладка	0.75	Пошевки мережковані	1.85
Фляненя на шляфроки	0.75	Простирала на ліжко	2·—
Бая двостороння	1.35	Простирала на ковдр.	4.60
Вельвети і штруксе	1.70	Ручники від	0.30
Коци	4.75	Стирки до посуди	0.45
Пледи	4.—	Хустинки від	0.15

УВАГА: При купні товару від 5.— зол. ДАРОМ БІЛЕТИ до першорядних кін.

Замовлення з провінції полагоджуємо негайно.

УВАГА: Українська обслуга.

Даремне 5000 жіночих костюмів!!

Щоб приєднати собі постійних клієнтів і зареклямувати наші знамениті комплети між найширшими масами населення, призначили ми зовсім задурно 5000 жіночих костюмів для цих П. Т. Клієнтів, що замовлять один або більше комплетів. Кожний дістає задурно 1 жіночий костюм.

Для реклями висилаємо 5000 комплетів по цінах дуже низьких безконкуренційних.

НАШІ РЕКЛЯМОВІ КОМПЛЕТИ — 70% — ЗНИЖКИ. —

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 9.95

висилаємо: 3 м. матеріялу на елеґантне мужеське убрання, осіннє або зимове, або 1 мужеське готове убрання, гладке або взористе (колір на бажання) добре викінчене, 1 зимовий, грубий і теплий мужеський светер у жакардові десені з шаловим ковнром, 1 мужеську сорочку в добрім гатунку з модним сатиновим викінченням або 1 п. білих підштанців у знаменитім гатунку, 1 мужеський вовняний шалик або 1 пасок до штанів, 1 п. міцних шкарпиток у десень і 3 мужеські хустинки до носа з гарним колровим берегом або 1 шовкову краватку, наймоднішу. Цей самий комплет у першорядним гатунку зол. 11.97.

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 10.70

висилаємо: 4 м. матеріялу на модну жіночу сукню в гарні взори і десені теперішнього сезону, 1 зимову хустку в кратки, ясні або темні, 1 жіночий дуже модний светер-пульовер, 1 п. жіночих пантофлів (подати розмір обуви), 1 люксусову жіночу меланполямову сорочку, з гарною шовковою вставкою у всіх колірах на бажання або 1 вовняну жіночу сорочку, 1 п. реформ з доброго елястичного трикоту, 1 п. панчіх вовна з шовком „Муліне" або 1 эпашку (шалик) чисто вовняний д. модний в гарні взори, 1 пасок і 3 жіночі батистові хустинки. Цей самий комплет у першорядним гатунку зол. 12.83.

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 22.—

висилаємо: 1 штуку білого полотна 17 м. на білля всілякого роду фірми І. К. Познанського Акц. Сп., 1 пару пікових ковдер на ліжко в елеґантні жакардові квіти, 2 дивани на стіну в гарні, ткані образи, 2 великі білі простирала і 3 білі ручники. Цей самий комплет в першорядним гатунку зол. 24.50.

Повищі комплети висилаємо за почтовою післяплатою на листовне замовлення. Платиться при відборі на почті.

Без ризика: Якщо товар не подобається, приймаємо його назад, а гроші за нього негайно вертаємо.

Адресувати: Фірма **„POLSKA TKANINA", Łódź, ul. Moniuszki 3. oddz. B. 19.**

Зазначуємо, що до кожної пачки долучуємо 1 жіночий костюм і то зовсім задурно.

Перше українське кошикарське заведення **SALIX**

поручає всякі кошикарські вироби по найдешевших цінах,

Львів, Личаківська 27. 647 1-10

Новововідчинений Маґазин мужеських і хлопячих убрань

поручає вибагливу ґардеробу всілякого роду для найвибагливіших Панів по цінах небувало низьких.

Ф-ма **М. Штрайт** Львів, Коперника 4

594 (ріг Шайнохи). 5-5

Шукаємо Народову Позичку!

Ії ймаємо Народову Позичку за **МЕБЛІ** яко 100%.

Решту ціни купна можна сплатити в ратах у 2 роках.

Меблевий Дім **„ДОРОТЕУМ"**

Львів, Браєрівська 3. 563

ПІЯНІНА

Першорядні по знижених цінах на догідних умовинах.

Купно, продажа, заміна оказійних інструментів.

НОВАЦЬКИЙ

10/92 а Пілсудського 17 13-28

МЕБЛІ: їдальні, спальні, кабінети, тапчани клюби декорації

поручає віденська виробня столярсько-тапіцерська

Івана Ортвера

Львів Сикстуська 41.

Телефон 229—79

„ДЕКА" нововідкрита українська фабрика цукорків і чоколяди **Львів, Пястів 9** в подвір'ю. Поручає свої вироби по низьких цінах. 618 3-10

Ясне, здорове, нетремке світло дає

лямпа спіртово-жарова

„ПОЛЬМЕТ"

Легка обслуга, абсолютна безпека.

„ПОЛЬМЕТ" А. С.

у Львові, вул. Нової Різні ч. 25.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.